

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Rozdział:

Barciński Florjan: Geografia na Uniwersytecie Poznańskim

Źródło:

Hołd Wielkopolski słowiańskim geografom i etnografom: jednodniówka : 3. VI. 1927.
Poznań, wydawca nieznany, 1927, strony 8-16

Rozdział udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt.

„Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39«

H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

stawia się następująco: *Czwartek 2 czerwca 1927*: godz. 7 rano spotkanie uczestników Zjazdu w Dziedzicach. Następnie odjazd do Katowic. W programie 9 wycieczek, wieczorem raut wydany przez p. wojewodę Grażyńskiego. O godz. 23.28 m. wyjazd do Poznania. — *3. czerwca*: w Poznaniu — posiedzenie naukowe z referatami, wycieczki, wieczorem opera polska Wallek-Walewskiego: „Pomsta Jontkowa“, oraz raut w sali ratusza, wydany przez Magistrat Poznania. O godzinie 24.50 m. odjazd do Gdyni. — *4 czerwca*: Gdynia: wycieczki. O g. 21.10 m. odjazd do Warszawy. — *Niedziela 5 czerwca* w Warszawie: Uroczyste posiedzenie inauguracyjne. Zwiedzanie miasta. Przedstawienie w Teatrze Wielkim. Wieczorem raut na Zamku, wydany przez p. Prezydenta

Rzplitej. *Poniedziałek 6 czerwca*: I. Zebranie plenarne Zjazdu. Wycieczki. Posiedzenia sekcyjne. O godz. 22.50 m. odjazd do Wilna. *Wtorek 7 czerwca*: w Wilnie: Wycieczki naukowe. *Środa 8 czerwca* przejazd przez Kresy wschodnie. *Czwartek 9 czerwca*: przyjazd do Lwowa (8 rano). Posiedzenie plenarne. Posiedzenia sekcyjne. Wycieczki. Przedstawienie w Teatrach. Wieczorem raut wydany przez Prezydium miasta. *Piątek 10 czerwca*: Przejazd ze Lwowa przez Borysław i Sącz do Chabówki. Zwiedzenie Borysławia. *Sobota 11 czerwca*: Zakopane i Tatry. *Niedziela 12 czerwca*: przyjazd do Krakowa. Posiedzenia sekcyjne. Wycieczki. Posiedzenie plenarne. Raut O godz. 23.30 odjazd w kierunku Dziedzic.

mgr. Marja Zakrzewska.

FLORJAN BARCINSKI.

Geografia na Uniwersytecie Poznańskim

Geografia ogólna, zarówno jak i jej poboczne działy, jest na Uniwersytecie Poznańskim bogato reprezentowana. Przez obsadzenie poszczególnych katedr wybitnymi siłami naukowymi zapewniony został tej, tak ważnej, a dotąd jeszcze niedocenianej gałęzi wiedzy stały i pomyślny rozwój.

Już w początkowym stadium tworzenia się uniwersytetu zdołano pozyskać dla Poznania S. Pawłowskiego, który wówczas był profesorem nadzwyczajnym na Uniwersytecie Jana Kazimierza. Pozyskanie tego wybitnego uczonego dawało organizatorom uniwersytetu gwarancję utrzymania wysokiego poziomu studjów i odrazu postawiło geografię na właściwej drodze. Temu niestrudzonemu energicznemu uczonemu zawdzięcza Uniwersytet Poznański to, że dziś geografia na nim poszczycić się może

zarówno wielkim dorobkiem na polu ścisłych badań naukowych, jak i przygotowaniem młodych sił fachowych w dziedzinie geografji. Dzięki usilnym staraniom prof. Pawłowskiego, powstał w Poznaniu Instytut Geograficzny, jako konieczny warunek rozwoju geografji. Skupiają się w nim środki i pomoce naukowe dla celów dydaktycznych i badawczych, przeznaczone przede wszystkim studjom geograficznym nad ziemiami b. zaboru pruskiego, pozostającymi dotąd wyłącznie w sferze oddziaływania nauki niemieckiej. Szczególną troską prof. Pawłowskiego było rozwinięcie badań nad polskim morzem. Również dzięki jego staraniom i na jego wniosek utworzona została na Uniwersytecie Poznańskim druga katedra geograficzna, a mianowicie geografji gospodarczej na Wydziale nauk ekonomicz-

no-politycznych, jako pierwsza w Polsce katedra uniwersytecka z tego zakresu. Tą doniosłą dla gospodarczego życia państwa katedrę powierzono w 1924 roku S. Nowakowskiemu, znanemu ówczesnemu profesorowi geografii ekonomicznej w Clark University w Worcester w Stanach Zjedn. A. P. Dzięki niemu powstaje na naszym uniwersytecie Seminarjum i Zakład Geografii Gospodarczej, w których prowadzi się pod jego kiero-

dnakże dużo jeszcze w tej dziedzinie pozostaje do zrobienia.

Oprócz tych dwóch katedr geograficznych pracuje cały szereg wybitnych uczonych, których badania albo w zupełności poświęcone są pewnym specjalnym dziedzinom geografii n. p. zoogeografii i klimatologii i tutaj wymienić należy wybitnego uczonego i podróżnika prof. Jakubskiego oraz prof. Smosarskiego. Poza prof. Jakubskim dla zoogeografii posiadają

J. M. Rektor Uniw. Pozn. prof. J. G. Grochmalicki

wnictwem intensywną pracę dydaktyczną i badawczą, skierowaną przede wszystkim dla gospodarczo-geograficznej analizy poszczególnych ekonomicznych rejonów Polski. Dziedzina ta w Polsce jest jeszcze dotąd prawie zupełnie nieopracowana i wymaga wielkiego nakładu tak pracy, jak i środków materialnych, których brak dla odpowiedniego rozwoju dotkliwie daje się odczuwać. Z utworzeniem tej katedry i zakładu początkowe stadium rozbudowy geografii na naszym uniwersytecie zostało dokonane, je-

pewne znaczenie prace obecnego rektora, profesorów Grochmalickiego, Schechtla, Sitowskiego i Niezabitowskiego. Dla fitogeografii prace profesorów Paczoskiego, Rafalskiego i Wodziczki, zaś dla geomorfologii i geologii prace prof. Wójcika.

Prof. Stanisław Pawłowski urodził się w 1882 roku w Dembowcu woj. Krakowskim. Do gimnazjum uczęszczał w Samborze i Jaśle. Studja uniwersyteckie odbywał w Wiedniu i we Lwowie, w czasie których

sluchał wykładów geografji, geologii i meteorologii oraz pracował pod kierunkiem profesorów Romera, Rehmana, Pencka, Grunda, Hanna i innych. Tytuł doktora filozofji z zakresu geografji, geologii i filozofji uzyskał w 1910 roku na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jana Kazimierza na podstawie rozprawy „O temperaturze wód płynących”, tamże habilitował

zwyczajnym profesorem tegoż przedmiotu, oraz kierownikiem Instytutu Geograficznego, którego był twórcą.

Niepodobna tu wyliczyć wszystkich prac prof. Pawłowskiego oraz dostatecznie przedstawić ich znaczenia w geografji, ograniczę się więc do wyszczególnienia kilku tylko najważniejszych. „Przyczynki do znajomości temperatury źródeł w porze zimowej”,

Prof. St. Nowakowski

się w 1913 roku z geografji na podstawie rozprawy „Złodzenie rzek”. Jako docent uniwersytetu Jana Kazimierza wykłada geografję od 1913 r. do 1918. W 1918 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego geografji. Odbывał liczne podróże naukowe po krajach karpaccich, sudeckich, dynarskich, alpejskich, Niemczech, Belgji, Francji i in. Jest współpracownikiem Komisji Fizjograficznej Polskiej Akademji Umiejętności, korespondentem Polskiego Tow. Geograficznego etc. W 1919 roku mianowany został profesorem nadzwyczajnym w Uniwersytecie Poznańskim i od 1921 roku jest

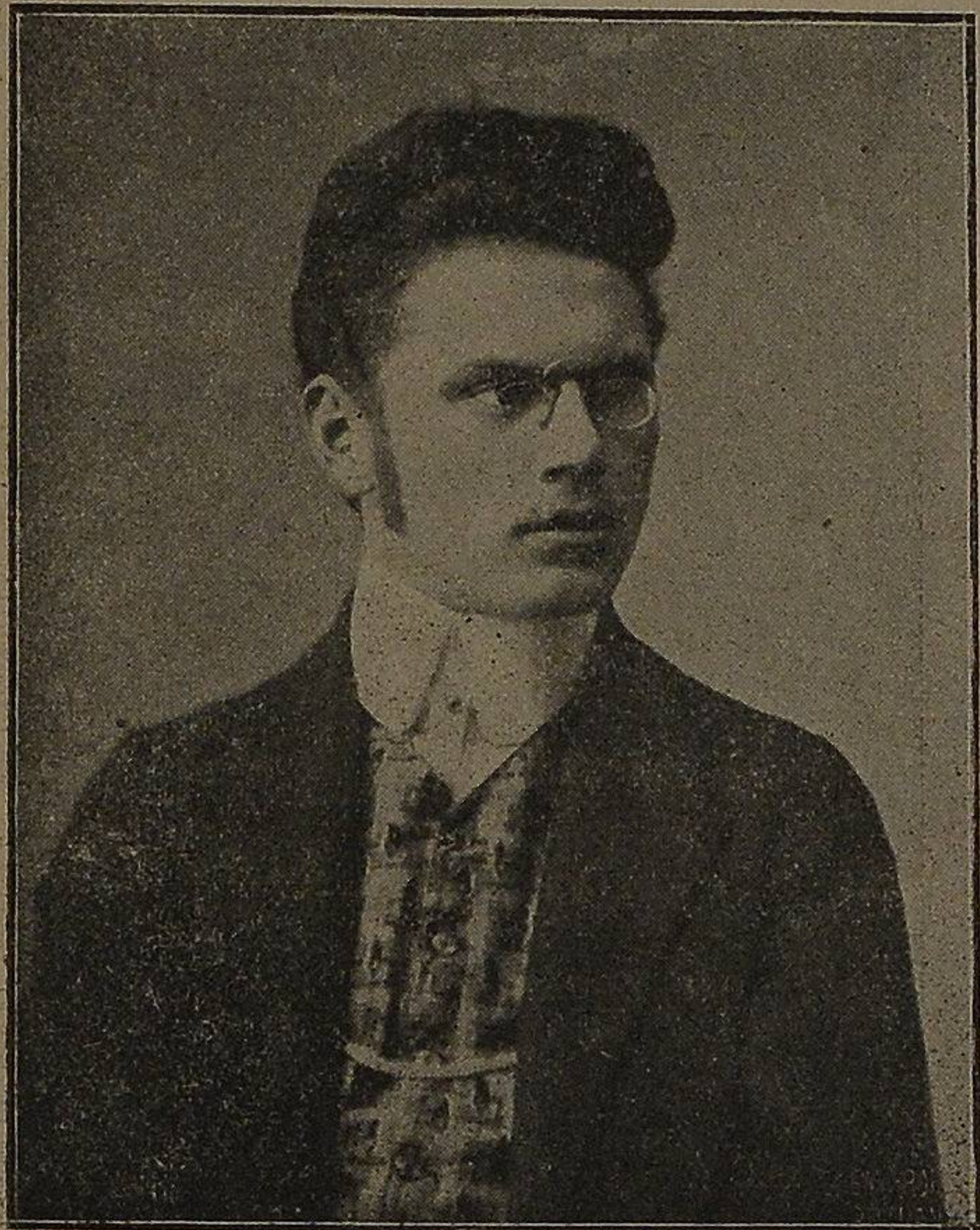
Prof. St. Pawłowski

„Temperatura wód płynących w Galicji”, „Złodzenie górnej Wisły, górnego Dniestru oraz ich dopływów”, „Zestudjów nad złodowaceniem Czarnohory”, „Próba morfologicznej analizy okolic Lwowa”, „Charakterystyka morfologiczna wybrzeża polskiego”, „Długosz jako znawca polskiej ziemi”, „W sprawie polskiej nomenklatury geograficznej”, „Ludność rzymsko-katolicka w polsko-ruskiej części Galicji”.

Profesor Pawłowski poświęcał się również pracom z dziedziny antropogeografji i tu wymienić należy jego

„Geografję Polski“ (1917), będącą jednym z najciekawszych wartościowych podręczników w literaturze naszej szkolnej geografji, w której autor analizuje te naturalne wpływy, które oddziałują na życie naszego narodu. Wspomnieć tu również wypada o jego „Geografji politycznej Polski“, będącej częścią podręcznika „Polska współczesna“, napisanym wspólnie z

ny do Japonji dla zbadania jej rolnictwa. W czasie tej podróży zwiedził w celach naukowych Arabję, Indję, Japonję i Syberję, a rezultatem jej była praca „Gospodarstwo rolne współczesnej Japonji“. Na podstawie tej pracy został czynnym członkiem Tow. Ekonomicznego w Kijowie. W 1913 roku Ministerstwo Przemysłu i Handlu powtórnie wysłała go do Ja-

Prof. Jakubski

prof. Bystroniem i Peretiatkowiczem. Tu w popularnej formie przytacza niemało cennych uwag o wzajemnym stosunku między strukturą fizyczną, a człowiekiem i jego gospodarczem i politycznem życiem na obszarze naszego państwa.

Jedyną katedrę geografji gospodarczej na polskich uniwersytetach posiada *Profesor Stanisław Nowakowski* urodzony w 1888 roku w Sosnowce gub. podolskiej. Gimnazjum ukończył w Saratowie w 1907 roku. Studja ekonomiczne i handlowe odbył w Kijowskim Instytucie Handlowym, z ramienia którego został wysła-

Prof. Smosarski

ponji dla zbadania spraw ekonomicznych, związanych z otwarciem Kanału Panamskiego. Po powrocie z tej podróży, napisał obszerne dzieło „Kanał Panamski i jego światowe znaczenia“. Po raz trzeci udaje się na Daleki Wschód i do Japonji w roku 1915, przyczem dokonuje badań antropogeograficznych i ekonomicznych. W tymże roku zostaje członkiem Rosyjskiego Towarzystwa Geograficznego, a w 1917 roku organizuje pierwszy w Rosji Instytut Geograficzny. W tym samym roku zostaje ponownie wysłany, tym razem na trzy lata, przez rząd Kiereńskiego do Japonji i Ame-

ryki dla zbadania tych krajów pod względem gospodarczym. W 1918 roku udaje się z Japonii do St. Zjednoczonych, gdzie po za wykładami na uniwersytecie rosyjskim studjuje geografję, antropogeografję i antropologję u takich sław jak: Salisbury, Barrows'a, Gregory'ego i Huntingtona i w 1921 roku uzyskuje stopień doktora filozofji z zakresu nauk geograficz-

zostaje mianowany zwyczajnym profesorem geografji gospodarczej w 1924 r. Natychmiast przystępuje do zorganizowania Seminarjum i Zakładu Geografji Gospodarczej, przeznaczonych zarówno dla celów badawczych jak i dydaktycznych.

Prócz wymienionych wyżej prac ogłosił prof. Nowakowski wiele cennych rozpraw w języku angielskim,

Prof. Rafalski

nych w uniwersytecie Yale. W 1922 roku uzyskuje tytuł i stanowisko profesora w Clark University w Worcester. Otrzymawszy misję zbadania pod względem geograficzno-ekonomicznym krajów słowiańskich, przybywa w 1922 roku poraz pierwszy do Polski. Po powrocie do Ameryki zakłada w 1923 roku Towarzystwo Przyjaciół Polskiej Kultury i urządza pierwszą w Ameryce polską wystawę geograficzną. W tymże roku z polecenia rządu amerykańskiego poraz drugi udaje się do Polski z Misją profesora Mikela i nawiązuje stosunki z Uniwersytetem Poznańskim, gdzie

Prof. Sitowski

drukowanych w najbardziej znanych amerykańskich i angielskich fachowych czasopismach naukowych.

Poza mniejszymi pracami w języku polskim wydał w 1925 r. statystyczno-geograficzne ujęcie problemu. „Do kogo świat należy“, częściowo chociaż wypełniając dotkliwy brak podręcznika geografji gospodarczej w polskim języku. Z prac popularno-naukowych, przeznaczonych dla szerszego ogółu, wymienić należy „Kapitan Scott“ oraz „Zdobycy Syberji“. Obecnie pracuje nad wielkim dziełem poświęconym badaniom gospodarczej sytuacji Polski Zachodniej p.

t. „Geografia Gospodarcza Polski Zachodniej“, które ukaże się jeszcze latem br.

Katedrę meteorologii i klimatologii zajmuje *Profesor Władysław Smosarski* urodzony w 1876 roku w Warszawie. Studia uniwersyteckie odbywał na Wydziale mat. fiz. Uniwersytetu Warszawskiego. Od roku 1909 wykładał meteorologję i matematykę

przyrodnicze odbył na Uniwersytecie Jana Kazimierza, otrzymując w 1908 roku stopień doktorski. W 1909—1910 r. organizuje wyprawę do Afryki wschodniej i centralnej. W pierwszym etapie tej wyprawy dochodzi z Dar-es-Salam do jeziora Rikwa i Nyassy, a następnie osiąga Kibo, główny szczyt Kilimandżaro, położony na 6010 mtr. nad p. m. W czasie tej

Prof. E. Niezabitowski

Prof. K. Wójcik

w Towarzystwie Kursów Naukowych a od 1912 r. w S. G. G. W. w Warszawie. W 1920 roku został powołany na katedrę meteorologii przy Uniwersytecie Poznańskim. Z zakresu meteorologii ogłosił prof. Smosarski wiele cennych prac, z których najważniejszymi są: „Czas trwania usłonecznienia w Warszawie“ (1910), „O przebiegu minimum barometrycznego“ (1913), „Burze w Królestwie Polskiem“ (1912), „Badania teoretyczne wahań temperatury“ (1922), „Temperatura i opady w Wielkopolsce“ (1925).

Profesor Antoni Jakubski urodził się w 1885 r. we Lwowie. „Studia

wyprawy zebrał cenne materiały naukowe, dotąd częściowo tylko zużytkowane. Bada następnie groty na Podolu, w Tatrach i Alpach, mikrofaunę sokalszczyzny, Gorgan, Czarnohory i Tatr. W 1917 roku habilituje się na uniwersytecie we Lwowie z zakresu zoologii i anatomji porównawczej. Przez całą wojnę bierze czynny udział w walkach frontowych, a w 1918 roku organizuje akcję obrony Lwowa. Jest kawalerem krzyża „Virtuti Militari“ oraz „Krzyża Walecznych“. W 1919 roku mianowany został profesorem nadzwyczajnym anatomji porównawczej i biologji na Uniwersytecie Poz-

nańskim, o od roku 1921 jest zwyczajnym profesorem tegoż przedmiotu. Prof. Jakubski jest członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego, współpracownikiem Komisji Fizjograficznej Polskiej Akademii Umiejętności etc. Zakłada w 1922-23 r. Morskie Laboratorium Rybackie na Helu. Z licznych jego prac szczególne znaczenie dla zoogeografii posiadają „Nowe metody i kierunki w zakresie kartografii zoogeograficznej“ (1926), „Naczelne problematy zoogeografii“, „Wyprawa na Kilimandżaro“ (1926), „Przyczynek do znajomości fauny wrotków Afryki środkowej“ (1911), „Rys biologii polskiego morza“, „W krainach słońca. Kartki z podróży do Afryki środkowej w latach 1909-10“ (1924).

J. M. Rektor Profesor Jan G. Grochmalicki urodził się w 1883 roku w Błażowej w woj. Lwowskim. Studja odbywał na Uniwersytecie Jana Kazimierza. Po odbyciu podróży naukowej, oraz pracy w Stacji Zoologicznej w Neapolu, Ville-Franche-Sur-Mer oraz Muzeum Oceanograficznym w Monaco otrzymuje veniam legendi z zakresu zoologii na uniwersytecie we Lwowie. Od 1. 4. 1919 roku był profesorem nadzwyczajnym, a od r. 1921 profesorem zwyczajnym na Uniwersytecie Poznańskim. Prof. Grochmalicki jest od 1911 roku współpracownikiem Komisji Fizjograficznej Pol. Ak. Um. Z pośród licznych prac naukowych dla zoogeografii szczególne posiadają znaczenie jego prace faunistyczne: „Zapiski do zoogeografii polskiej“ (1920), „Przyczynki do znajomości fauny słodkowodnej wschodniej Afryki“ (1921) (opracowanie materiałów z wyprawy prof. Jakubskiego), „Badania nad ślimakami bajkalskimi o rozwiniętych skrętych oraz nad formami podobnymi z innych miejscowości“ (wspólnie z prof. B. Dybowskim) oraz „Badania nad skorupiakami jawajskimi“ (z wyprawy prof. Raciborskiego).

Również znaczne zasługi na polu zoogeografii położył *Profesor Sitowski Ludwik* ur. w 1880 roku w Starym Sączu. W 1907 roku uzyskał doktorat na Uniwersytecie Jagiellońskim. Od 1916 roku był kierownikiem stacji doświadczalnej do badania szkodników zwierzęcych na roślinach. Habilitowany na Wydziale Filf. otrzymał veniam legendi z zakresu zoologii. W 1919 roku został powołany w charakterze prof. nadzwyczajnego na katedrę zoologii i entomologii stosowanej na Uniwersytet Poznański. W 1921 roku mianowany został prof. zwyczajnym. Od 1908 roku jest współpracownikiem Komisji Fizjograficznej Pol. Ak. Um. Pośród jego prac największe znaczenie dla geografii posiadają „Motyle Pienin“ (część I 1906. część II 1910), „Fauna do przewodnika dla wycieczki krajoznawczej XI. zjazdu polskich lekarzy i przyrodników“ (1911), „Uderzające przykłady mimetyzmu wśród fauny owadów krajowych“ (1911), „Z biologii poprocha cetyniaka puszczy sandomierskiej“ (1922), „Charakter i osobliwości przyrody pienínskiej“, „Pieniny jako rezerwat przyrodniczy“, „Strzygonia choinówka i jej pasorzyty na ziemiach polskich“ (część I—II-ga 1923-24). Pozatem z tego zakresu z Zakładu Zoologicznego wyszła pod kierunkiem prof. Sitowskiego praca Władysława Udzieli: „Odmiany geograficzne wiewiórki w Polsce, jej rozsiadlenie oraz znaczenie gospodarcze“.

Prof. Niezabitowski Edward ur. w 1875 r. w Bugaju w Poznańskim. Studjuje medycynę i przyrodę w Krakowie. Egzamin profesorski złożył w r. 1903. W 1922 roku zostaje mianowany prof. biologii ogólnej na Uniw. Poznańskim. Z prac jego dla zoogeografii szczególne znaczenie posiadają: „Przyczynek do fauny rośliniarek Galicji“, „Świat zwierzęcy na ziemiach Polski“, „Kilka słów o pstrągu z Morskiego Oka“ (1902), „Dolny poprad,

jego ryby i ich połów" (1902), „Słoń mamut wykopaliska staruńskiego“, „Wysokie torfowiska Podhala“, „Szczątki nosorożca włochatego znalezione na ziemi Wielkopolskiej“ (1926).

Łowiectwo i rybactwo wykłada *Prof. Schechtel Edward* ur. w 1886 r. w Kołomyi. Studjuje na Wydziale filozof. we Lwowie i w 1912 roku otrzymuje stopień doktora filozofii. Pod kierunkiem śp. prof. Nusbauma pracuje nad fauną dwuskrzydłych krajowych i roztoczy wodnych. W 1913 roku wyjeżdża na dalsze studia do Berlina. Po powrocie do kraju prowadzi w pracowni prof. Siedleckiego studia zoologiczne i rybackie, oraz wykłada rybactwo na Uniw. Jagiellońskim. W 1923 roku został zamianowany nadzwyczajnym profesorem rybactwa na Wydziale rolniczo-leśnym Poznańskiego Uniwersytetu. Z dziedziny zoogeografii ogłosił w 1925 roku bardzo cenną pracę „Łosoś i troć“.

Największy dorobek naukowy z zakresu fitogeografii i fitosocjologii posiada u nas bezspornie *Prof. Paczoski Józef* ur. w r. 1864 na Wołyniu. Studja Uniwersyteckie ukończył w Kijowie, gdzie pracował u prof. Schmeiheusena. Profesor Paczoski był do roku 1895 dyrektorem Cesarskiego Botanicznego Ogrodu w Petersburgu, zaś od roku 1895 do 1897 asystentem przy katedrze w Wyższej Szkole Rolniczej w Dublanach. Przez pewien czas pełnił funkcję Dyrektora Muzeum Przyrodniczego w Chersoniu w połud. Rosji. Od roku 1908 wykładał botanikę jako zwyczajny profesor politechniki w Chersoniu. Po zniszczeniu jej przez bolszewików był w latach 1922—23 kierownikiem stepowego rezerwatu „Ascania Nova“ na połudn. Rosji. Przybywszy do Polski objął, jako wybitny znawca przyrody, kierownictwo Narodowego Parku w Puszczy Białowieżskiej. Powołany w 1925 roku na Uniwersytet Poznański w cha-

rakterze zwyczajnego profesora na katedrę systematyki i geografii roślin, wykłada te przedmioty do dnia dzisiejszego. W uznaniu jego wielkich zasług dla polskiej nauki został przez tenże uniwersytet nagrodzony tytułem doktora honoris causa. Dorobek naukowy profesora Paczoskiego obejmuje sto kilkadziesiąt niezwykle cennych dzieł i rozpraw, których, niestety, nieznaczna tylko część dostępna jest dla społeczeństwa polskiego, są one bowiem rozproszone po różnych czasopismach i wydawnictwach rosyjskich, zniszczonych przeważnie przez bolszewików. W ostatniej pracy w języku polskim „Powstawanie zasięgów roślinnych“ dał prof. Paczowski syntezę wyników dotychczasowych swoich badań, dotyczących zasięgu roślin, ich powstawania i kształtowania się. Zaznaczyć tu należy, że do zasług prof. Paczoskiego należy wprowadzenie do nauki w 1896 r. terminu „fitosocjologia, który obecnie został przyjęty przez cały świat naukowy. Wszystkie swoje fitosocjologiczne koncepcje zebrał prof. Paczowski w ostatnim swem dziele „Szkice fitosocjologiczne“ (1925).

Profesor Rafalski Julian ur. w Warszawie początkowo studjuje na Uniwersytecie Warszawskim, potem w Cesarskim Instytucie Leśnictwa w Petersburgu, który ukończył w 1907 roku z tytułem inżyniera leśnego I-go stopnia. Po odbyciu uzupełniających studjów zagranicą zwiedza Austrię, Bawarię, Francję, Belgję, Holandję, Szwajcarję, Finlandję, St. Zjednoczone, Brazylię itd. Na Wydziale rolniczo-leśnym Uniwersytetu Poznańskiego wykłada od 1921 roku. Z jego prac z zakresu geografii leśnej najcenniejszemi dla fitogeografii są: „Lasy i leśnictwo w St. Zjednoczonych Am. P.“, „Własny port polski na Bałtyku“, „Wewnętrzne drogi wodne, a las“.

Prof. Wodzicko Adam, ur. w r. 1887 w Słotwinie-Brzesku woj. Kra-

kowskim. Studja przyrodnicze odbył w Krakowie, które ukończył w 1910 roku. W roku 1916 otrzymuje doktorat, a w 1921 veniam legendi z zakresu botaniki na Uniwersytecie Jagiellońskim. W roku 1922 zostaje mianowany nadzwyczajnym prof. anatomji i fizjologii roślin. Z zakresu fitogeografji napisał: „Materiały do mykologii Galicji“ (1911), „Z biologji szafranu tarzańskiego“ (1913) oraz cały szereg rozpraw florystycznych.

Prof. Wójcik Kazimierz ur. w r. 1875 w Przemyślu, odbywa studja w Krakowie i Wiedniu. W roku 1904 otrzymał stopień doktora filozofji na podstawie pracy „Dolno-oligocenska fauna Kruhela Małego pod Przemyślem“. W Getyndze pracuje pod kierunkiem prof. Koenena w geologii i paleontologii oraz we Fryburgu pod kierunkiem prof. Steimana. Odbył kilka wyjazdów naukowych do Alp, Apenin, Jury Szwabsko-Francusko-Szwajcarskiej. W 1919 roku zostaje profesorem geologii i paleontologii na Uniwersytecie Jagiellońskim, a w następnym roku został mianowany profesorem zwyczajnym na Uniwersytecie Poznańskim. Z pośród licznych jego prac najważniejsze znaczenie posiadają: „O prawdopodobnem roz-

przestrzeleniu Krakowskiego zagłębia węglowego“ (1907), „Szkic budowy geologicznej zagłębia węglowego Śląsko-Krakowskiego“ (1910), „Bał Kelowej i Oxford okręgu krakowskiego“ (1910), „Jura Kruhela Wielkiego pod Przemyślem“ wydana w czterech częściach, z których ostatnia ukazała się w 1914 r.

Już choćby z tego bardzo pobieżnego szkicu widać, że geografia we wszystkich swych odgałęzieniach rozwija się na naszym uniwersytecie pomyślnie. Prace naszych uczonych stanowią pierwszorzędną dorobek dla wiedzy geograficznej wogóle, a dla polskiej w szczególności. W ciągu kilkunastu lat dokonano olbrzymiego postępu, który wtedy dopiero ujawni się w całej okazałości, gdy uprzytomnimy sobie jak młoda jest nasza państwowość i jak niedawno otrzymaliśmy możność niezależnej pracy naukowej. Dopiero gdy to weźmiemy pod uwagę, możemy sprawiedliwie ocenić ten istotny postęp, który zdołał nas wprowadzić do europejskiej rodziny geograficznej. W całej swej pełni przejawia się on wtedy, gdy młody zastęp wychowalców tych zasłużonych uczonych przystąpi w przyszłości do samodzielnej naukowej pracy.

A. JAKUBSKI.

Nasze rybołówstwo morskie na Bałtyku i jego znaczenie dla Polski

Wiemy z góry o tem, że czem rola dla wieśniaka, tem morze dla rybaka. Poznajmy tedy naprzód przedmiot i pole jego pracy, a później zajmijmy się jego zajęciami a przede wszystkim techniką połowu. Wtedy dopiero będziemy mogli ocenić znaczenie rybołówstwa morskiego dla Polski, nadzieje nasze związane z rozwojem rybołówstwa morskiego i drogi doń prowadzące.

Nad morzem, którego linja wybrzeżna obejmuje razem z podwójną linją półwyspu

helskiego około 147 km., a bez niego zaledwo 70 parę km. leży 26 wiosek, z tych jednak tylko osady położone na półwyspie helskim: Chałupy, Kuźnice, Jastarnia, Bor i Hel są osadami czysto rybackimi, podczas gdy wszystkie osiedla na stałym lądzie położone są osadami mieszanymi typu rolniczo-rybackiego. Co prawda, niektóre z nich, jak Gdynia, Oxywskie Piaski, Oxywie, Wielka Wieś i parę innych odgrywaia na polu rybołówstwa poważniejszą rolę. Zaledwo trzy porty rybacz-